

INSTRUKCJA PRAKTYKI
W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA
KOMPETENCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I DYDAKTYCZNYCH

dla słuchaczy Studiów podyplomowych
Pedagogika specjalna z rewalidacją
Centrum Edukacji Ustawicznej Uniwersytetu Opolskiego

I.

Czas trwania praktyki – 120 godzin. Praktyka realizowana jest w trakcie trzech semestrów – po 40 godzin praktyki w każdym.

II.

Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą, dydaktyczną i terapeutyczną z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną i innymi utrudnieniami w rozwoju, oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

Praktyka odbywa się w przedszkolach ogólnodostępnych, oraz w innych formach wychowania przedszkolnego, i w szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi i specjalnymi, w przedszkolach i szkołach specjalnych, w których kształceniem, wychowaniem i opieką objęci są uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

III.

W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz dydaktycznych przez:

1. **zapoznanie się** ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych, terapeutyczno-rehabilitacyjnych i dydaktycznych, poznanie sposobu funkcjonowania szkoły lub placówki, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;
2. **obserwowanie:**
 - a) zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów z zaburzeniami w rozwoju i z niepełnosprawnością,
 - b) aktywności poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem specyfiki zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych,
 - c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku) w sytuacjach lekcyjnych i pozalekcyjnych, uwzględniając problemy dzieci o specyficznych zaburzeniach w rozwoju,
 - d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych i zespołach uczniowskich (klasach), ich specyfiki, prawidłowości i zakłóceń (uczniowie z trudnościami komunikacyjnymi, w tym z zaburzeniami autystycznymi, posługujący się językiem migowym i alternatywnymi metodami komunikacji),

- e) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- f) toku metodycznego lekcji (zajęć), stosowanych przez nauczyciela metod, form pracy i wykorzystywanych pomocy dydaktycznych, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego uczniów,
- g) integrowania przez opiekuna praktyk działalności opiekuńczo-wychowawczej, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej,
- h) dynamiki grupy (klasy), ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowania i postaw uczniów,
- i) funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów,
- j) sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego,
- k) sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej, z uwzględnieniem możliwości uczniów,
- l) sposobu oceniania uczniów,
- m) działań podejmowanych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny uczniów,
- n) organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje i dostosowanie ich do potrzeb i możliwości percepcji uczniów w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności);

3. współdziałanie z opiekunem praktyk w placówce w:

- a) sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz w zapewnianiu bezpieczeństwa,
- b) podejmowaniu działań wychowawczych i terapeutyczno-rehabilitacyjnych wynikających z zastanych sytuacji,
- c) prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,
- d) planowaniu i przeprowadzaniu lekcji (zajęć),
- e) organizowaniu pracy w grupach, stosownie do możliwości i ograniczeń uczniów,
- f) usprawnianiu zaburzonych funkcji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- g) przygotowywaniu pomocy dydaktycznych adekwatnych do możliwości i ograniczeń uczniów,
- h) doborze i wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktycznej z uczniami o zróżnicowanych możliwościach i ograniczeniach,
- i) kontrolowaniu i ocenianiu uczniów,
- j) organizowaniu przestrzeni klasy,
- k) podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

4. pełnienie roli opiekuna-wychowawcy oraz nauczyciela, w szczególności:

- a) diagnozowanie dynamiki grupy oraz sytuacji uczniów w grupie,
- b) poznawanie uczniów, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego,

- c) samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych wobec grup i poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, zgodnie z możliwościami wynikającymi z niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego,
- d) sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów,
- e) organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- f) podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami (szczególnie tymi, u których występuje potrzeba stosowania odrębnych działań opiekuńczo-wychowawczych ze względu na rodzaj niepełnosprawności lub niedostosowanie społeczne),
- g) sprawowanie opieki nad uczniami poza terenem szkoły lub placówki,
- h) planowanie lekcji (zajęć), formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
- i) dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej i rodzaju niepełnosprawności lub niedostosowania społecznego,
- j) organizację i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- k) wykorzystywanie w toku lekcji (zajęć) środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
- l) dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju i możliwości uczniów,
- m) animowanie aktywności poznawczej i współdziałania uczniów, rozwijanie umiejętności w miarę możliwości samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
- n) organizację pracy uczniów w grupach zadaniowych,
- o) diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów z zaburzeniami w rozwoju,
- p) podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z uczniem, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności lub niedostosowania społecznego,
- q) podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych i nieprzestrzegania ustalonych zasad,
- r) podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz innymi specjalistami pracującymi z uczniami;

5. analizę i interpretację zaobserwowanych i doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:

- a) prowadzenie dokumentacji praktyki,
- b) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
- c) ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych oraz wypełniania roli nauczyciela (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),

- d) ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
- e) konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych działań,
- f) omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie słuchaczy.

IV.

1. Słuchacz zobowiązany jest do odbycia 120-godzinnej praktyki. Praktyka realizowana jest w trakcie trzech semestrów – po 40 godzin praktyki w każdym.

Bilans godzinowy praktyki		
Rodzaj zadań	Wyszczególnienie	Liczba godzin
Zadania realizowane w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem/opiekunem praktyki	Planowanie przebiegu praktyki, ustalanie obowiązków, pomoc w przygotowaniu materiałów, porady i wskazówki co do prowadzenia zajęć, kontrola i ocena działań słuchacza.	18
	Hospitowanie zajęć	21
Praca własna słuchacza	Prowadzenie zajęć	21
	Hospitowanie zajęć pozalekcyjnych	12
	Przygotowanie pomocy dydaktycznych/projektów/konspektów	18
	Zapoznanie się z dokumentacją i specyfiką placówki/instytucji	15
	Wykonywanie innych czynności zleconych	15
Razem godzin		120

2. W czasie trwania praktyki słuchacz powinien rejestrować jej przebieg (wykonywane czynności, przeprowadzone zajęcia, dokonane obserwacje i spostrzeżenia) w *Karcie przebiegu praktyki*.
3. Po zakończeniu praktyki słuchacz zobowiązany jest do przedstawienia koordynatorowi praktyk na UO karty przebiegu praktyki oraz opinii, potwierdzonej przez dyrektora szkoły lub placówki.
4. O wszelkich trudnościach i nieprzewidzianych sytuacjach, zaistniałych w czasie i miejscu odbywania praktyki, uniemożliwiających jej prawidłowy przebieg, należy powiadomić koordynatora praktyk w Centrum Edukacji Ustawicznej UO.
5. Praktyka może być hospitowana przez koordynatora praktyk CEU UO.